

SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund



Nr 12/1953

Årgång 3

D I S T R I B U T Ö R A V
M E D D E L A N D E N F R Å N R I K S S K A T T E N Ä M N D E N

Den nya lagstiftningen om taxering av jordbruksinkomst

av t. f. landskamreraren C. A. Norgren.

Den nya lagstiftningen om taxering av jordbruksinkomst innefattar till övervägande del helt nya regler om bokföringsmässig vinstberäkning för jordbrukare, som i särskild ordning förklara sig villiga att tillämpa detta system. För övriga jordbrukare bibehålles rätten att endast redovisa kontanta intäkter och utgifter. Vid taxering enligt s. k. kontantmetod måste emellertid kalenderåret alltid vara beskattningsår. I syfte att något mildra den nuvarande kontantmetodens verkningar infördes samtidigt rätt för alla jordbrukare, som så önskar, att beräkna värdeminskingsavdrag för byggnader och därtill hörande fasta inventarier å anskaffningskostnaden.

Utan stöd i lagstiftningen har bokföringsmässig vinstberäkning i jordbruk sedan länge tillåtits i praxis. Kontantprinci-

pens inkomstbegrepp har emellertid även i dessa fall ansetts gälla så till vida att vid avveckling av jordbruket har den bokföringsmässiga vinsten icke beskattats i vidare mån än om kontantmetoden tillämpats. I fortsättningen kommer detta tillvägagångssätt ej vara tillåtet. Det har införts en rätt att taxeras efter räkenskaper, men väljer jordbrukaren frivilligt detta, får han helt taga konsekvenserna därav och beskattas för alla avyttringar, även då det gäller djur och inventarier i samband med jordbruksdriftens upphörande. Mot denna nackdel får jordbrukaren väga förmånen av en jämnare taxering dels genom möjligheten att bilda dolda reserver och dels genom rätt att tillgodoräkna värdeminskingsavdrag för maskininventarier.

På grund av dessa förhållanden har det

icke varit ovanligt att valet i stället för taxering enligt räkenskaper blivit övergång från räkenskaper till kontantmetoden. Detta beror sannolikt på att jordbrukare, som hålla kreatursbesättningar, vilja bibehålla förmånen av skattefri realisation. I en liknande dilemma befinner sig de jordbrukare, som visserligen tillämpat kontantmetoden men haft brutet räkenskapsår. De får nämligen ej fortsätta därmed, om de väljer kontantmetoden i fortsättningen. Riksskattenämnden har meddelat anvisningar angående dessa fall.

Väljer jordbrukare som förut taxerats efter räkenskaper återgång till kontantmetoden skall han — om räkenskapsåret omfattar en del av år 1952 — vid 1954 års taxering beskattas för nedskrivningar å djur och inventarier upp till den faktiska anskaffningskostnaden eller riksskattenämndens schablonvärden. Om djuren eller inventarierna realiserats under året gäller ej anvisningen: då tillämpas kontantmetodens principer, vilket ju också kan medföra beskattning av nedskrivningar upp till köpeskillingen.

Den som haft brutet räkenskapsår men i övrigt taxerats efter kontantmetoden, kan få fortsätta därmed, om han anmäler, att han vid 1955 års taxering ämnar överå till taxering efter räkenskaper. I annat fall skall han vid 1954 års taxering antingen lämna en deklaration — då redovisningen avser högst 18 månader — men eljest två deklarationer, den ena för tiden till 1952 års slut och den andra för kalenderåret 1953. Riksskattenämnden har emellertid ej sagt mera än att det är *lämpligt* att omläggningen göres på detta sätt. Anvisningen bör sålunda ej missuppfattas som ett strängt påbud. Det kan också hävdas, att jordbrukaren har valrätt lämna två deklarationer, så snart redovisningen överstiger

ett år. Det torde saknas anledning att tvista om detta, blott man tillser att den ena taxeringen alltid innefattar tolv månader samt att två förmögenhetstaxeringar i förekommande fall åsättes.

Den sistnämnda anvisningen torde också gälla sådana som tidigare taxerats efter räkenskaper men som önska övergå till kontantmetoden. Någon rätt för dessa att skjuta på avgörandet till 1955 års taxering bör dock ej anses föreligga.

Jordbrukaren står sålunda inför ett mycket komplicerat övervägande. Detta blir definitivt också i den bemärkelsen att han icke kan påräkna att — om han nu väljer räkenskapstaxering — senare få fritt övergå till kontantmetoden ett kommande år för att vinna fördelar därmed. Förslag till kompletterande bestämmelser därom har redan utarbetats.

I *formellt* hänseende gäller, att taxering efter räkenskaper endast skall ske då jordbrukaren för räkenskaper efter vad därom stadgas. Därmed åsyftas i första hand icke 1929 års bokföringslag utan en helt ny förordning om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper som underlag för taxering. Denna förordning skall tillämpas på alla jordbrukare, som påyrka detta genom en anmälan till taxeringsintendenten senast tre månader före ingången av första räkenskapsåret. Underlåtes anmälan lär yrkandet kunna framställas senast i deklarationen utan att det behöver avvisas. I den nya förordningen talas avsiktligt om räkenskaper och ej om bokföring, vilket beror på att förordningen endast har en taxeringsmässig effekt. I den mån andra garantier för fullständig redovisning finnas, är förordningen ej tillämplig. Sålunda undantagas stat, kommun, aktiebolag, bolag som är

registrerat i handelsregistret samt samsbruksföreningar.

Om räkenskaperna ej uppfylla minimikraven, riskerar jordbrukaren att deklARATIONEN ej läggas till grund för taxeringen.

De *materiella* reglerna vid taxering efter räkenskaper som såvitt angår värde-minskningsavdrag å byggnader och fasta inventarier även vid taxering enligt kontantmetoden ha i stort sett utformats med förebild från rörelsetaxeringen, dock med några viktiga undantag.

Djurbeståndet får, därest icke särskilda förhållanden till annat föranleda, icke upptagas lägre än till schablonvärde, som fastställs av riksskattenämnden med ledning av genomsnittspriser för olika slag av djur i skilda åldersklasser under tiden 1/10—30/9 närmast före taxeringsåret. Undantaget syftar på sådana fall, då jordägaren kan visa, att hela djurbeståndet på grund av sjukdom eller liknande orsak har lägre värde än schablonvärdet..

Riksskattenämnden tillser vid fastställande av schablonvärdena, att dessa ligger under de verkliga genomsnittspriserna, i regel 20 % under. Vid dåligt skördeutfall t. ex. kan denna siffra t. o. m. något underskridas. För dyrbarare avelsdjur såsom hingstar, tjurar och travhästar fastställas inga schablonvärden; då upptagas djuren till allmänna saluvärdet, reducerat i samma proportion som schablonvärdena. Riksskattenämndens värdeförteckning å djur upptager schablonvärden för kastningssjuefria och reaktionsfria djur. Dessa schablonvärden få betydelse dels alltid vid bestämmande av utgående djurvärde och dels vid övergång från kontantmetod för bestämmande av ingångsvärdet å djuren. Den föreliggande förteckningen, som publicerades i början av 1953, gäller således

ingångsvärdena vid 1954 års taxering. För jordbrukare, som redan tidigare taxerats efter räkenskaper, balanseras det senast utgående värdet å djuren in som ingångsvärde. Om en sådan jordbrukare har låga ingångsvärden å djuren, kan han bli beskattad för en nominell vinst vid första taxeringen enligt den nya lagstiftningen, eftersom utgående djurvärde ej får upptagas lägre än till riksskattenämndens minimivärden. Denna konsekvens uppmärksammades under lagstiftningsarbetet och föranledde krav på en uppmjukning. I såväl propositionen som av bevillningsutskottet påpekades som svar därpå, att en eventuell uppjustering ej behövde ske på en gång utan inom "ett mindre antal år". Framställes yrkande om sådan justering, kan denna lämpligen företagas i förhållande till ingångsvärdet så att man räknar fram skillnaden mellan ingångsvärdet enligt räkenskaperna, d. v. s. föregående utgående djurvärde och det ingångsvärde, som skulle ha åsatts om det gällt övergång från kontantmetoden. Denna skillnad bör alltså fördelas på "ett mindre antal år". Hur många år fördelningen kan omfatta är ovisst men i varje fall torde 5 år kunna ifrågasättas. Första året tillåtes då en uppskrivning av ingångsvärdet med $\frac{4}{5}$ av skillnaden, andra året med $\frac{3}{5}$ etc. På så sätt når man resultatet att hela skillnaden framtagits efter fem år eller dessförrinnan då alla djur försålts. Önskar jordbrukaren något av åren beskattas för mer än nämnda femtedel, bör nog yrkande därom få godtagas. En "rät linje" fordras m. a. o. icke.

Tillvägagångssättet framgår av följande *exempel*.

Djurbeståndet har upptagits till mycket låga värden t. ex. beroende på hård nedskrivning eller låga anskaffningskostna-

der. Skillnaden mellan värdet av ingående djurbeståndet efter riksskattenämndens riktspriser och bokförda värdet d. v. s. den dolda reserven uppgår till 100.000 kr. Möjlighet till ökad nedskrivning av varulager föreligger ej. — Vederbörande taxerings-

nämnd anser den framtagna reserven så stor, att en uppdelning på fem år är motiverad.

Djurbeståndet upptages i räkenskaper-na till reducerat värde. Deklarationen följer räkenskaperna.

	1954	1955	1956	1957	1958
Djurbeståndets utgående värde enl. vid. tax. gällande					
lägsta värde	100.000	120.000	110.000	90.000	110.000
Avgår framtagen reserv	(./ 4/5 100.000)	(3/5)	(2/5)	(1/5)	—
	80.000	60.000	40.000	20.000	—
bokfört värde	20.000	60.000	70.000	70.000	110.000

Vid övergång från kontantmetod till taxering efter räkenskaper får ett visst ingångsvärde för *djuren* tillgodoräknas. Övergångsbestämmelser härom gälla ej blott vid övergång 1954 utan även vid senare övergång. Enligt dessa bestämmelser kan ingångsvärdet upptagas antingen schablonmässigt enligt samma värderingsprinciper som för utgående värdet eller till den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning. Dessa båda beräkningsgrunder får icke användas jämsides, utan antingen den ena eller den andra. I båda fallen utmynnar uträkningen i att man kommer fram till ett visst värde samt att taxeringsmyndigheten kan justera detta värde, om jordbrukaren eller någon som står honom nära vidtagit åtgärd i syfte att nå fram till ett högre värde än som kan anses rimligt. Schablonberäkningen blir säkerligen den vanligaste. Värdet behöver i dessa fall ej motsvaras av någon direkt kostnad. Jordbrukaren har kanske ärvt djuren. Om djurbesättningen totalt sett är särskilt god eller särskilt dålig får jämkning ske. Denna möjlighet kan sålunda tillgripas oftare i fråga om ingångsvärdet än i fråga om utgående värde, då som förut sagts sjukdomsfallen trädde i förgrunden. Vid even-

tuell jämkning bör emellertid observeras, att jämförelse icke skall göras med minimivärdena utan med de verkliga genomsnittspriserna, som i den fastställda värdeförteckningen för tiden 1/10 1952—30/9 1953 ligger 25 % över minimivärdena. Ehuru schablonberäkningen blir vanligast är dock huvudregeln, att nyuppsättningskostnaden för djuren, d. v. s. ägarens utgift vid jordbruksdriftens början samt för utökning därefter genom nya inköp skall utgöra ingångsvärdet. Denna beräkning kan användas då nyuppsättningskostnaden kan visas, vilket i regel lär kräva jordbrukarens medverkan.

De särbestämmelser, för vilka nu redogjorts, gäller endast djurbeståndet. Beträffande *övriga lagertillgångar eller förråd samt varufordringar och varuskulder* skall däremot rörelsetaxeringens principer mera konsekvent följas.

Vid *övergång* från kontantmetoden till taxering efter räkenskaper bortser man helt från dessa andra poster, något ingångsvärde tillgodoräknas icke. Innebörden härav är, att två års lager beskattas under övergångsåret, vilket kan motverkas genom att fri värdering å lagret får ske utom beträffande djurbeståndet. Lik-

som i rörelse måste emellertid god sedvänja iakttagas. Det finns därför även i jordbruk fog för att icke tillåta en kraftigare nedvärdering än med 70 %.

Fältinventarier, d. v. s. utsäde och gödsel, som bragts i jorden och växande gröda anses icke tillhöra lagret och detta gäller även, då denna tillgång ägts av en arrendator.

Något svar på frågan huru dolda reserver i lager eller varufordringar och varuskulder skola redovisas vid arv eller gåva lämnas ej i den nya lagstiftningen. Enligt praxis torde gälla att arv- och gåvotagare inbalanserar förre ägarens värden samt att en benefik överlåtelse ej medför att upplöst dold reserv beskattas, skatteplikt torde uppkomma först om tillgångarna sedermera avyttras till någon, som skall fortsätta verksamheten yrkesmässigt.

I fråga om redovisningen av *fordringar och skulder*, uppkommer ett särskilt spörsmål, som gäller övergångsåret. Såsom undantag från regeln att varufordringar och varuskulder vid övergången ej beaktas, gäller en särbestämmelse i fråga om inköp resp. försäljning av djur på kredit, då likvid erhållits resp. erlagts först efter övergången. Då skall vid kreditköp, som gäller nyuppsättning, beloppet av köpeskillingen upptagas som ingående lager men samma belopp upptagas som ingående varuskuld. Vid kreditförsäljning, som är att betrakta som realisation, skall beloppet av köpeskillingen upptagas som ingående varufordran. Syftet med denna bestämmelse är att man vill nå en utjämning: vid kreditköpet genom att skulden får avdragas då betalning sker, varvid den ingående varuskulden utjämnas, samt vid kreditförsäljning genom att kommande likvid upptages som inkomst, varigenom ingående varufordran utjämnas. Trots formulering-

en "beloppet av köpeskillingen" torde det riktiga tillvägagångssättet att uppnå syftet med bestämmelsen vara att endast kreditdelen av köpeskillingen balanseras. Vid kreditköp bör samtidigt de förvärvade djuren få upptagas som lagertillgång. Såsom sådan upptages, om djurbeståndet i övrigt schablonvärderats de på kredit inköpta djurens schablonvärde enligt riksskattenämndens normer. Om däremot djurbeståndet i övrigt upptagits till anskaffningskostnaden, bör tillägg få göras med hela köpeskillingen för de kreditskaffade djuren.

Någon allmän rätt att på annat sätt än genom tillåten fri lagervärdering förskjuta beskattningen framåt i tiden föreligger ej. Sålunda är avsättning till *investeringsfond* ej tillåten i jordbruk. Däremot har jordbrukare, som taxeras efter räkenskaper fått samma rätt som rörelseidkare att göra avdrag för avsättningar till *pensions- eller annan personalstiftelse*.

Av de tillgångar, som kunna ifrågakomma som underlag för *värdeminskning*, kunna särskiljas tre grupper:

1) till jordbruket eller dess binäringar eller till skogsbruket hörande driftbyggnader, inbegripet för driften nödiga bostadsbyggnader, varvid fasta maskiner och andra fasta inventarier skola inräknas i byggnad,

2) jordbrukaren tillhöriga i förvärvskällan använda maskiner och andra dylika inventarier med minst tre års varaktighetstid, samt

3) naturtillgångar, såsom stenbrott, grustag och dylikt.

Värdeminskningsavdrag kan endast ifrågakomma för tillgångar, som kan inrangeras i någon av grupperna. Utanför avdragsrätten faller tillgångar som vägar,

fruktträd, stängsel, möjligen också brunnar.

Beträffande avdragsrätten innebär den nya lagstiftningen kort sagt att enligt konstantmetoden får avdrag göras för tillgångar tillhörande grupp 1)

samt att vid taxering enligt räkenskaper tillkommer ytterligare förmåner i avdragshänseende, nämligen

dels i fråga om tillgångar, tillhörande grupp 1) rätt att göra avdrag vid utrangering och för överpris och merkostnad enligt samma regler som i rörelse,

och dels rätt att göra värdeminskningsavdrag för tillgångar tillhörande grupperna 2) och 3).

Vid överlåtelse av byggnad beskattas vinsten endast i den mån skattepliktig realisationsvinst uppkommer. I jordbruk gäller denna regel även beträffande fasta maskiner och andra fasta inventarier. I rörelse däremot behandlas däremot fasta maskiner, som åsatts maskinvärde vid fastighetstaxering, enligt reglerna för lösa inventarier.

Jordbrukaren har emellertid knappast anledning att söka genom utvidgning av begreppet fasta inventarier erhålla största möjliga underlag för värdeminskning. Då värdeminskningsavdrag medgivits, förloras nämligen rätten att på en gång avdraga kostnaden för ersättningsanskaffning vid utbyte, vilket hittills varit den vanligaste ordningen. Mot bakgrunden härav bör avdragsrätt för byggnader med tillhörande inventarier anses föreligga i följande utsträckning.

Beträffande *bostäder* — ägarens eller de anställdas — böra tillämpas samma regler som beträffande bostäder tillhörande förvärvskällan annan fastighet, vilket innebär att fasta inventarier endast undan-

tagsvis får utbrytas som underlag för särskilda värdeminskningsavdrag.

För *ekonomibyggnader* bör medgivas särskilda värdeminskningsavdrag i samma omfattning som beträffande bostäder samt därjämte i fråga om motorer, maskiner, kärl och därmed jämförliga redskap, som antingen tillhöra den fasta inredningen i en byggnad eller eljest äro mekaniskt förenade med byggnaden, vare sig detta skett genom inmurning eller på annat stadigvarande sätt. Något krav på att föremålet skall vila på för grunden berett underlag bör sålunda ej uppställas. Den avgörande synpunkten bör i stället vara att tillgången är av sådant slag som i rörelse kan ingå i särskilt maskinvärde. Om så är fallet föreligger presumtion för att tillgången i hursak tjänar ett driftändamål. Den fasta inredningen i övrigt, som ej har karaktär av maskin eller jämförligt redskap, såsom bås, kättar etc. faller med denna gränsdragning utanför begreppet fasta inventarier och hänföres till byggnaden i övrigt. Detsamma gäller föremål, som äro tillbehör till fast egendom men ej fast förbundna med byggnad, såsom innanfönster etc. Om en maskin, motor, kärl eller jämförligt redskap ej är mekaniskt förbundet med byggnad kan särskilt värdeminskningsavdrag få göras vid taxering enligt räkenskaper enligt reglerna för lösa maskininventarier, men eljest ej.

I vissa fall är det omöjligt att särskilja fasta maskiner från byggnaden i övrigt, enär maskinerna utgöra praktiskt taget hela byggnaden. Av denna anledning åsättas till exempel silon, tillhöriga produktionsföreningar, icke särskilt maskinvärde vid fastighetstaxering. Av samma skäl bör icke anskaffningskostnaden för de särskilda maskinerna i sådana byggnader utgöra särskilt avskrivningsunderlag utan i stäl-

let framräknas en genomsnittlig värde-minskningsprocent för hela byggnaden inklusive maskiner. Denna regel tillämpas t. ex. beträffande enskilda jordbrukare tillhöriga ensilagesilon och fodertorkar i fristående byggnader. Hinder möter nämligen ej att tillämpa särskilda värde-minskningsavdrag för en eller flera enskilda byggnader i förhållande till byggnadsbeståndet i övrigt.

Beskrivningen av de föremål, som i rörelse kunna vara fasta maskiner, kan lämpligen vara vägledande då det gäller att avgränsa den andra gruppen inventarier, som benämnas maskiner och dylika inventarier (maskininventarier). I första hand hör till denna grupp maskiner och jämförliga redskap som användas för driften i snäv bemärkelse. Maskiner och redskap för personligt bruk höra givetvis ej hit. Att redskapet till någon del även tillgodoser ett privatändamål t. ex. hydrofor, hörande till bostadens vattenledning eller förvaringskärl för bensin och motorolja bör dock ej hindra värde-minskningsavdrag.

Av förarbetena till lagstiftningen framgår vidare att även föremål, som ej äro maskiner och jämförliga redskap, undantagsvis får hänföras till grupp 2). Då särskilt gårdskontor finnes, kan nämligen värde-minskningsavdrag få göras även beträffande kontorsmöbler.

Avskrivningsunderlaget för byggnader med fasta maskiner och andra fasta inventarier är alltid anskaffningskostnaden, om denna kan visas. Detta gäller även vid taxering enligt kontantmetoden. Med anskaffningskostnaden förstås den ursprungliga kostnaden, inberäknat arbetslöner till eget folk, som sysselsatts i bygget. Endast nödig bostad för ägaren får emellertid beaktas. I anskaffningskostnaden för fas-

ta inventarier inbegripes monteringskostnaden och kostnaden för ledningar, som höra till maskinen. I anskaffningskostnaden för en byggnad inräknas alla tillbehör, även om de ej äro fasta inventarier i förut nämnd mening, såsom ledningar för belysning, vatten och värme, lösa tillbehör etc.

Anskaffningskostnaden skall minskas med tidigare åtnjutna värde-minskningsavdrag och med oavskrivet värde på utrangerad eller avyttrad byggnad, alltså ej oavskrivet värde å fast inventarium, eftersom avdrag för utrangering av inventarium utan samtidig utrangering av byggnaden ej lär tillåtas.

Om anskaffningskostnaden för en byggnad ej kan visas, vilket är det vanligaste, eftersom köpehandlingar ej brukar upptaga värde å jord och byggnader var för sig, tillgodoräknas värde-minskningsavdrag å ett schablonvärde med utgångspunkt från 2/3 av jordbruksvärdet, minskat med den del av skogsmarksvärdet som överstiger 25.000 kronor. Vidare skall jordbruksvärdet minskas med värdet av mera betydande naturtillgångar eller särskilda förmåner. För att anses som mera betydande skall värdet överstiga 1/10 av det taxerade jordbruksvärdet. Då värde-minskningsavdrag beräknas enligt denna schablonregel får tillägg icke utan särskilda skäl göras för vissa byggnader, som uppförts för binäringar i jordbruket, för vilka anskaffningskostnaden kan visas. För speciella byggnader som ha kortare varaktighetstid än normalt, samt för vissa fasta inventarier, kan dock anskaffningskostnaden få vara avskrivningsunderlag, samtidigt som för byggnaderna i övrigt upptages ett schablonvärde. I sådana fall bör schablonvärdet minskas med denna anskaffningskostnad. På grund av över-

gångsbestämmelserna är dock sådan reduktion icke alltid nödvändig.

Jordbrukaren har rätt att använda schablonvärdet som avskrivningsunderlag och detta avskrivningsunderlag ändras i och med att taxeringsvärdet ändras. Han kan vidare påbygga ett schablonvärde, som en gång fastställts, med anskaffningskostnaden för förbättringar som skett efter fastighetstaxeringen. Övergår jordbrukare, som taxeras efter kontantmetoden att använda anskaffningskostnaden som avskrivningsunderlag bestämmes värdet vid övergången efter samma regler, som gälla vid motsvarande beräkning av anskaffningsvärdet vid taxering efter räkenskaper. För jordbrukare som taxeras efter räkenskaper föreligger en speciell tillgodoräkningsregel rörande schablonvärdet. Detta kan nämligen vid övergången jämkas om byggnaderna totalt sett äro särskilt dåliga eller särskilt goda. Vidare får i detta fall ett anskaffningsvärde, motsvarande saluvärdet vid övergången, för fasta maskiner tilläggas även då anskaffningskostnad för dessa ej visas eller ej ens föreläggat. Sådant tillägg får slutligen ske utan att schablonvärdet för byggnaderna i övrigt behöver minskas.

Avskrivningsvärdet å lösa maskininventarier skall vid övergången utgöra den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning. Kan denna ej visas eller då inventarierna erhållits utan kostnad, tillgodoräknas schablonvärden enligt av riksskattenämnden upprättad förteckning. Denna schablonvärdering bör liksom beträffande djurbeståndet tillämpas för samtliga maskininventarier. Jämkning får ske enligt liknande regler som för djuren, t. ex. då ett befintligt inventarium avsevärt skiljer sig från i förteckningen upptaget eller saknas å förteckningen. Den omständigheten att

ett inventarium inköpts i begagnat skick inverkar givetvis ej. Schablonvärdet får påbyggas med nyuppsättningskostnaden eller anskaffningsvärdet för nyförvärv efter övergången. Därvid tillämpas rörelse-regler. Vid arv eller gåva tillgodoräknas sålunda i fortsättningen överlåtarens oavskrivna värde eller det lägre värde, efter vilket stämpelplikt beräknats för arv eller gåva. Försäljer mottagaren i sin tur tillgången, blir hela vederlaget skattepliktig inkomst och ej som tidigare endast de återvunna värdeminskingsavdragen. Detta gäller som sagt endast maskininventarier men i jordbruk ej beträffande fasta inventarier.

Vad slutligen angår *naturtillgångar*, såsom stenbrott, gruvtäkt, torvmosse och lertäkt torde anskaffningsvärdet i allmänhet få skönsuppskattas med ledning av taxeringsvärde eller annan skälig norm.

Värdeminskingsprocenten skall anpassas efter tillgångens varaktighetstid (användningstid), men den normala värdeminskingsprocenten har ej fastlästs i lagtexten. Även om en tillgång anskaffats för många år sedan och normalt borde vara ur bruk får värdeminskning för densamma ändå tillgodoräknas för den beräknade återstående användningstiden. I förarbetena till den nya lagstiftningen har som normal avskrivningsprocent för byggnader angivits 1,5 % samt för maskininventarier 10 %. Det bör emellertid uppmärksammas, att dessa siffror äro mycket grovt avvägda. För stenbyggnader är den verkliga förslitningen, åtminstone i södra Sverige, närmare 1 % och för maskininventarier torde den verkliga förslitningen i många fall kunna ligga nedåt 7—8 %. Av detta skäl bör yrkanden om tillgodoräknande av särskilda värdeminskingsavdrag för byggnader eller inventarier be-

dömas tämligen restriktivt. Denna synpunkt har särskilt betonats i fråga om maskininventarier. Avsteg från den normala avskrivningsprocenten har under lagstiftningsarbetet ansetts kunna medgivas, om fullständig utredning lämnas, då det gäller större jordbruk eller då gemensam maskinanvändning förekommer. På grund härav lär högre procentsats än 10 i dessa fall framför allt kunna medgivas beträffande gödselredskap, lastbilar och experimentmaskiner. För traktorer kan möjligen även föreligga skäl för högre procentsats vid en mycket intensiv användning, som bör bedömas mot bakgrunden att den ekonomiska livslängden för en traktor ligger vid den ungefärliga gränsen av 10.000—15.000 arbetstimmar.

För naturtillgångar kan avskrivningsprocenten ibland lämpligen anpassas efter värdet på årsuttaget i relation till fyndighetens värde.

Nedanstående tablå visar den *ungefärliga* varaktighetstiden och värdeminskningens procenten för några av de viktigare tillgångsposterna. Uppgifter ha lämnats i oktober 1953 av sakkunniga med stor erfarenhet men äro givetvis baserade på en grov genomsnittsuppskattning.

<i>Ekonomibyggnader</i>	Ung. varaktighet	Ung. %
av sten, Svealand, Götaland ...	100 år	1
Norrland	60	1,7
av trä, Svealand, Götaland ...	60	1,7
Norrland	40	2,5
ensilagesilon		
gropsilon av trä oimpregnerade	8	12,5
impregnerade	13	7,7
av helgjuten betong		
oimpregnerade	30	3,3
impregnerade	50	2
av betongblock		
oimpregnerade	50	2
impregnerade	60	1,7

halvhöga 3—6 m.		
av trä impregnerade	30	3,3
av helgjuten betong		
oimpregnerade	40	2,5
impregnerade	50	2,0
av betongplattor		
oimpregnerade	50	2
impregnerade	60	1,7
höga, av trä impregnerade	20—25	5—4
av helgjuten betong		
impregnerade	50	2
av betongplattor		
impregnerade	20	5
av aluminiumplåt eller plywood	15	6,7

Fasta maskiner och andra fasta inventarier i ekonomibyggnader

	Ung. varaktighet	Ung. %
Mjölkmaskinanläggning: fast monterade delar med ledningar	50	2
Releaseranläggning till mjölkningmaskiner	30	3,3
Automatisk utgödslingsanordn.	10—15	10—6,7

Maskininventarier i större jordbruk eller då gemensam maskinanvändning förekommer

	Ung. varaktighet	Ung. %
Handelsgödsel-spridare	6—7	16,7—14,3
Stallgödselspridare	5—8	20 —12,5
Slätterlastare (experimentmaskin)	5—8	20 —12,5
Potatisupptagare, betupptagare (experimentmaskin)	6—8	16,7—12,5
Lastbilar	5	20

Beträffande *förmögenhetsredovisningen* skall en jordbrukare, som taxeras efter räkenskaper, iakttaga ungefär samma regler som en rörelseidkare. Djuren får sålunda ej upptagas till slaktvärdet. Om taxeringsmyndigheten avviker från räkenskaperna, bör uppmärksammas att denna avvikelse kan inverka på den beskattningsbara förmögenheten genom att den s. k. reduktionen skall ske på annat sätt än eljest.

Arbetsgivare och källskatt

Inför ikraftträdandet den 1 januari 1947 av den numera upphävda uppbördsförordningen av år 1945 utgav Kungl. Finansdepartementet under år 1946 en liten broschyr med titeln "Skatt vid källan" och innehållande råd och anvisningar för arbetsgivare.

Sedan årets vårriksdag i maj månad fattat beslut om en rad ändringar i uppbördsförfarandet och ny uppbördsförordning (SF 272/1953) med anledning därav numera utfärdats, har det visat sig nödvändigt att omarbета 1946 års arbetsgivarebroschyr och ersätta den med en broschyr, som ansluter sig till de fr. o. m. den 1 januari 1954 gällande, i vissa avseenden ändrade bestämmelserna om skatteavdrag på arbetstagares lön m. m. och inbetalning av innehållen skatt.

Den nya broschyren, som utarbetats in-

om Centrala Uppbördsnämnden och utsänts under senare hälften av november månad i år, har titeln "Källskatten. Anvisningar för arbetsgivare". I denna broschyr lämnas närmare uppgifter om bl. a. de olika slagen av skatteavdrag, hur skatteavdragen skola beräknas och verkställas, hur arbetstagare skall erhålla kvitto på innehållet skattebelopp, hur innehållen skatt skall inbetalas och redovisas till uppbördsmyndigheterna, och om arbetsgivares skyldighet att föra anteckningar om skatteavdrag m. m.

Broschyren erhålles kostnadsfritt hos de lokala skattemyndigheterna (kronokamrerare och häradskrivare), affärs- och sparbanker samt jordbrukskassor. Den kan även kostnadsfritt rekvireras direkt från Statens Upplysningsbyrå, Stockholm 5.

Vidare har den nya lagstiftningen tillgodosett önskemålet om att vinsten från ett jordbruk, som i gemensam drift omspänner flera kommuner i fortsättningen skall anses hänföra sig till endast *en förvärvskälla*. Därigenom uppnås likformighet med reglerna om beskattningsort mellan förvärvskällorna jordbruk och annan fastighet.

Även några smärre, i huvudsak formella jämkningar av beskattningsreglerna ha företagits och träda i kraft från årsskiftet. De finnas intagna i det författningshäfte, som redan vid 1953 års taxering tillställdes taxeringsnämnderna.

Enligt tillgängliga uppgifter föreligga

för närvarande i hela landet tillhoppa c:a 1.500 anmälningar till vederbörande taxeringsintendenter om övergång till taxering efter räkenskaper.

Det är därför redan nu klart att den nya taxeringsmetoden för jordbrukare redan från början blir en praktisk realitet och att det blir nödvändigt att som första åtgärd vid granskning av jordbrukaredeklarationer få utrett och fastslaget vilken taxeringsmetod som skall tillämpas å vederbörande. Nya deklarationsblanketter för olika typfall ha utarbetats och det är viktigt att den rätta blanketten i varje särskilt fall kommer till användning som underlag för taxeringen.

Hur beräknas våra skatter?

För den som vill kontrollera sin debetsedel å slutlig skatt enligt årets taxering kan det vara av intresse att veta något om tillvägagångssättet vid skatternas uträkning. Till ledning härför lämnas följande redogörelse för huru denna kontroll kan verkställas.

Debetsedel å slutlig skatt enligt 1953 års taxering skall vara utsänd senast den 15 december. Denna debetsedel grundar sig på den självdeklaration, som avlämnades i början av detta år och som avser 1952 års inkomster. Kontrollera först att uppgifterna om "taxerad inkomst" stämmer med de uppgifter härom som lämnats i självdeklarationen, vilka uppgifter återfinnas å tredje sidan i deklarationsformuläret på raden "att taxera till statlig inkomstskatt" resp. "att taxera till kommunal inkomstskatt". Har underrättelse om avvikelser från deklarationen erhållits finnas taxeringssiffrorna angivna på underrättelsen.

Från taxerade inkomsten skall ortsavdraget avgå. Detta är olika vid den statliga och den kommunala taxeringen.

Vi skola här först behandla ortsavdraget och skatteuträkningen vid taxeringen till statlig inkomstskatt.

Ortsavdraget utgör:

1. för gift skattskyldig, som levt tillsammans med andra maken, samt för ogift, änking, änka eller frånskild som haft hemmavarande barn under 16 år och tillika haft husföreståndarinna hos sig anställd:

i	ortsgrupp I	2.500 kr.,
i	»	II 2.625 »
i	»	III 2.750 »
i	»	IV 2.875 »
i	»	V 3.000 »

Dessa belopp avrundas i förekommande fall uppåt till närmast högre tiotal kronor.

2. för gift skattskyldig som icke levt tillsammans med andra maken men haft hemmavarande barn under 16 år samt för ogift skattskyldig, varmed jämställes änking, änka eller frånskild, som haft hemmavarande barn under 16 år, utgör ortsavdraget:

i	ortsgrupp I	1.600 kr.,
i	»	II 1.700 »
i	»	III 1.800 »
i	»	IV 1.900 »
i	»	V 2.000 »

Om äkta makar vardera haft egen inkomst, för vilken de påförts taxering, skall förenämnda ortsavdrag för gift skattskyldig avräknas från makarnas sammanlagda taxerade inkomster och skatten uträknas på den gemensamt beskattningsbara inkomsten, varefter fördelning sker i förhållande till vars och ens taxerade inkomst.

3. För ensamstående person beräknas den beskattningsbara inkomsten efter en särskilt fastställd tabell. Utrymmet medger icke att denna tabell intages här, varför ortsavdragen återgivas endast i sammandrag. För inkomster som ligga mellan de i nedanstående tabell angivna inkomstbeloppen får man därför nöja sig med en ungefärlig beräkning av ortsavdraget.

Taxerad inkomst	Ortsavdrag i ortsgrupp				
	I	II	III	IV	V
2.600 och därunder	1.600	1.700	1.800	1.900	2.000
3.000	1.520	1.640	1.760	1.880	2.000
4.000	1.320	1.420	1.530	1.640	1.750
5.000	1.120	1.210	1.310	1.400	1.500
6.000	920	1.000	1.080	1.160	1.250
7.000	720	790	860	930	1.000
8.000	520	570	630	690	750
9.000	320	360	410	450	500
10.000	120	150	180	210	250
10.500	20	40	70	100	130
11.000	—	—	—	—	—

Vid högre inkomster får ensamstående skattskyldig icke åtnjuta något ortsavdrag. Från och med 1954 års taxering har dock ändring vidtagits så att fasta ortsavdrag får åtnjutas även av ensamstående.

Sedan ortsavdraget frändragits den taxerade inkomsten utgör återstoden beskattningsbar inkomst, varå den statliga inkomstskatten beräknas med ledning av följande beskattningsgrunder :

När den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 1.000 kr. 10 %.

överstiger	1.000	men icke	2.000 kr.	100 kr. för	1.000 kr. och	11 % av	återstoden
»	2.000	»	3.000	210	»	12 %	»
»	3.000	»	4.000	330	»	14 %	»
»	4.000	»	6.000	470	»	16 %	»
»	6.000	»	8.000	790	»	17 %	»
»	8.000	»	9.000	1.130	»	19 %	»
»	9.000	»	10.000	1.320	»	20 %	»
»	10.000	»	12.000	1.520	»	23 %	»
»	12.000	»	14.000	1.980	»	27 %	»
»	14.000	»	16.000	2.520	»	32 %	»
»	16.000	»	18.000	3.160	»	35 %	»
»	18.000	»	20.000	3.860	»	36 %	»
»	20.000	»	30.000	4.580	»	39 %	»
»	30.000	»	40.000	8.480	»	45 %	»
»	40.000	»	50.000	12.980	»	49 %	»
»	50.000	»	60.000	17.880	»	50 %	»
»	60.000	»	80.000	22.880	»	54 %	»
»	80.000	»	100.000	33.680	»	55 %	»
»	100.000	»	150.000	44.680	»	59 %	»
»	150.000	»	200.000	74.180	»	60 %	»
»	200.000	»	250.000	104.180	»	69 %	»
»	250.000	»		138.680	»	70 %	»

Till ledning för skatteberäkningen lämnas följande exempel :

För gift skattskyldig i ortsgrupp III med en taxerad inkomst av 8.500 kr. blir

beskattningsbara beloppet 5.750 kr. och uträknade inkomstskatten 750 kr. (470 kr. på 4.000 + 16 % på 1.750 kr. eller 280 kr.)

För ogift skattskyldig med hemmava-

rande barn under 16 år och övriga under punkt 2 angivna bosatta i samma ortsgrupp som i föregående stycke angivits och med samma taxerade inkomst blir beskattningsbara beloppet 6.700 kr. och uträknade inkomstskatten 909 kr. (790 kr. på 6.000 + 17 % på 700 kr. eller 119 kr.)

För ensamstående skattskyldig i samma ortsgrupp och med samma taxerade inkomst blir beskattningsbara beloppet 7.980 kr. och uträknade inkomstskatten 1.126:60 kr. (790 kr. på 6.000 + 17 % på 1.980 kr. eller 337:60 kr.)

Här måste man som synes ta medeltalet

	I	II	Ortsgrupp III	IV	V
För gift skattskyldig samt för ogift, fränskild, änklings eller änka med hemmavärande barn under 16 år, som haft hushållsfröstandarinnan anställd.....	1.680	1.760	1.840	1.920	2.000
För ensamstående skattskyldig	1.180	1.230	1.290	1.340	1.400

Sedan den taxerade inkomsten minskats med det ortsavdrag som enligt förestående är tillämpligt återstår den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara inkomsten. På denna uträknas skatten efter den utdebitering som är fastställd för respektive kommun. Denna finnes angiven på debetsedeln och avser utdebiteringen på skattekrona, som utgör 1 % av beskattningsbara inkomsten.

Förmögenhetsskatt utgår på förmögenheter över 30.000 kr. och utgör 6 kr. per 1.000 kr. upp till 100.000 kr. För 100.000 upp till 150.000 kr. utgör skatten 420 kr. för 100.000 kr. och 10 kr. per tusen för återstoden; för 150.000 upp till 200.000 kr. utgör skatten 920 kr. för 150.000 kr. och 12 kr. per tusen för återstoden; för 200.000 upp till 300.000 kr. utgör skatten 1.520 kr. för 200.000 kr. och 15 kr. per tusen för återstoden; för

av ortsavdraget för 8.000 och 9.000 kr. eller 520 kr.

För äkta makar som båda taxeras för inkomst uträknas skatten på sammanlagda taxerade beloppet, vilket finnes angivet på debetsedeln. Här torde det vara tillräckligt att kontrollera att sammanlagda uträknade skatten stämmer.

Vi övergå sedan till den kommunala inkomstskatten.

Från det å debetsedeln angivna beloppet för "till kommunal inkomstskatt taxerad inkomst" drages det kommunala ortsavdraget. Detta utgör:

300.000 kr. och mera utgör skatten 3.020 kr. för 300.000 kr. och 18 kr. per tusen för överskjutande belopp.

Förmögenheten finnes icke angiven på debetsedeln, varför den får tagas ur självdeklarationen.

För äkta makar beräknas förmögenhetsskatten på grundval av deras sammanlagda förmögenheter.

Pensionsavgift erlägges i år av personer födda 1888—1936, vilka icke åtnjuta folkpension. Pensionsavgift erlägges av ensamstående med 1 % av taxerade inkomsten, dock högst 100 kr. För äkta makar utgör pensionsavgiften för en var av dem $\frac{1}{2}$ % av deras sammanlagda taxerade inkomster, dock sammanlagt högst 200 kr. Pensionsavgift utgår icke på taxerad inkomst under 1.200 kr. Äkta makar, som båda taxerats påföres hälften var av den uträknade pensionsavgiften. Har endast

ena maken taxering påföres denna båda makarnas pensionsavgift.

Summan av de enligt ovan angivna skatterna jämte ev. förekommande olycksfallsförsäkrings- eller andra avgifter utgör den slutliga skatten på 1952 års inkomst. Härifrån skall avgå den preliminära skatt som under år 1952 erlagts. Skillnaden utgör kvarstående skatt eller ev. överskjutande skatt, vilken sistnämnda återbetalas av staten.

Ränta på kvarstående skatt m. m.

Från och med 1952 utgår ränta på kvarstående skatt, därest denna uppgår till $\frac{1}{5}$ eller mera av den slutliga skatten eller

överstiger 10.000 kr. Räntan utgör 5 % av den del av kvarstående skatten som överstiger 1.000 kr.

Har preliminär skatt under år 1952 erlagts med belopp som överstiger den slutliga skatten med belopp som ovan nämnts erhålles ränta av staten med 3 % å den del av det överskjutande beloppet som överstiger 1.000 kr.

Har man anledning antaga att för låg preliminär skatt inbetalts kan straffränta undvikas om fyllnadsinbetalning sker senast den 30 april året efter inkomståret. För i år är det alltså för sent att nu göra sådan fyllnadsinbetalning avseende 1952 års inkomster.

L.

Vill Ni vara säker på att erhålla alla nummer av

SKATTENYTT

redan från början av år 1954, måste prenumeration ske omedelbart.

Beträffande prenumerationsavgiftens storlek se vår prenumerationsanmälan i detta häfte!

Redaktionen.